

Suvestinė redakcija nuo 2009-03-05 iki 2009-06-30

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2002, Nr. [123-5511](#), i. k. 1021010ISTA0IX-1215

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PENSIJŲ SISTEMOS REFORMOS
Į S T A T Y M A S**

2002 m. gruodžio 3 d. Nr. IX-1215
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šio Įstatymo paskirtis – nustatyti valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo, užtikrinančio Lietuvos Respublikos gyventojų papildomas pajamas senatvėje, teisinį pagrindą bei pagrindinius principus.

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

1. **Pensijų anuitetas** (toliau – **anuitetas**) – dalyviui iki gyvos galvos mokama periodinė pensinė išmoka, kurios visa išmokėjimo rizika tenka išmokų mokėtojui – gyvybės draudimo įmonei.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, *Žin.*, 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

2. **Dalyvis** – asmuo, privalomai draudžiamas valstybiniu socialiniu pensijų draudimu pagrindinei ir papildomai pensijos daliai gauti, pagal šį Įstatymą pasirinkęs kaupti pensijų įmoką pensijų kaupimo bendrovėje ir su pensijų kaupimo bendrove yra sudaręs pensijų kaupimo sutartį.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, *Žin.*, 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

3. **Gyvybės draudimo įmonė** – įmonė, įsteigta ir veikianti Akcinių bendrovių ir Draudimo įstatymų nustatyta tvarka.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, *Žin.*, 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

4. **Investicijų diversifikuotas portfelis** – investicijų portfelis, kuris atitinka įstatymų nustatytus reikalavimus.

5. **Kaupiamoji pensijų įmoka** (toliau – **pensijų įmoka**) – šio Įstatymo nustatyta valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos dalis, kaupiama dalyvio asmeninėje pensijų sąskaitoje, atidarytoje jo pasirinktoje pensijų kaupimo bendrovėje.

6. **Pensijų fondas** – kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatyme.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, *Žin.*, 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

7. **Pensijų kaupimo bendrovė** – pensijų fondų valdymo įmonė ar gyvybės draudimo įmonė, turinti priežiūros institucijos išduotą leidimą ar licenciją Lietuvos Respublikos teritorijoje verstis šio Įstatymo nustatyta pensijų kaupimo veikla.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, *Žin.*, 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

8. **Pensijų kaupimo sutartis** – įstatymų nustatyta tvarka pensijų įmokų kaupimo laikotarpiui sudaryta sutartis tarp asmens, draudžiamo valstybiniu socialiniu draudimu, ir pensijų kaupimo bendrovės dėl pensijų įmokos kaupimo asmens pensijų sąskaitoje, atidarytoje šioje bendrovėje.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-2541](#), 2004-11-04, Žin., 2004, Nr. 171-6301 (2004-11-26), i. k. 1041010ISTA0IX-2541

9. **Pensijų kaupimo veikla** – finansinė-ūkinė pensijų kaupimo bendrovių veikla, kuria siekiama sukaupiti senatvei papildomas dalyvių pajamas, surenkant šio Įstatymo nustatytas dalyvių įmokas, jas investuojant ar reinvestuojant į diversifikuotą investicijų portfelį bei įstatymų nustatytais sąlygomis dalyviams mokant pensijų išmokas.

10. **Pensijų sąskaita** – nustatyta tvarka pensijų kaupimo bendrovėje atidaryta asmeninė dalyvio sąskaita, į kurią dalyvio vardu įrašomi jam tenkantys apskaitos vienetai.

11. **Pensijų turtas** – už pensijų įmokų lėšas įsigyto turto (įskaitant laikinai neinvestuotą šių lėšų dalį) bei investicijų pajamų (sąnaudų), gautų iš šio turto (lėšų), suma.

12. **Pensijų fondo valdymo įmonė** (toliau – **valdymo įmonė**) – kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, Žin., 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

13. **Valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimas** (toliau – **pensijų kaupimas**) – valstybės nustatytų priemonių sistema, suteikianti teisę Lietuvos Respublikos gyventojams, draudžiamiesiems valstybiniu socialiniu draudimu, kaupti pensijų kaupimo bendrovėje šio Įstatymo nustatytą valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos dalį, ją investuojant ar reinvestuojant į diversifikuotą investicijų portfelį, bei įstatymų nustatytais sąlygomis gauti pensijų išmokas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-2541](#), 2004-11-04, Žin., 2004, Nr. 171-6301 (2004-11-26), i. k. 1041010ISTA0IX-2541

3 straipsnis. Dalyvavimas kaupiant pensijas

1. Asmenys, privalomai draudžiami valstybiniu socialiniu pensijų draudimu pagrindinei ir papildomai pensijos daliai gauti, išskyrus asmenis, kurie yra sulaukę senatvės pensijos amžiaus, turi teisę jų pačių pasirinkimu tapti pensijų fondo dalyviais ir kaupti šio Įstatymo nustatytą pensijų įmoką pensijų kaupimo bendrovėse. Asmenims, pasirinkusiems būti pensijų kaupimo dalyviais, tolesnis dalyvavimas negali būti nutrauktas, išskyrus Pensijų kaupimo įstatymo nustatytus atvejus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, Žin., 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

Nr. [IX-2255](#), 2004-06-01, Žin., 2004, Nr. 96-3522 (2004-06-19), i. k. 1041010ISTA0IX-2255

2. Asmenys, nurodyti šio straipsnio 1 dalyje, jeigu jie nėra sudarę pensijų kaupimo sutarties su pensijų kaupimo bendrovėmis, turi teisę sudaryti šias sutartis iki 2003 m. gruodžio 1 d., o visais kitais kalendoriniais metais – nuo sausio 1 d. iki liepos 1 d., išskyrus naujus atėjusius į darbo rinką ir pirmą kartą gavusius socialinio draudimo pažymėjimą asmenis, kurie turi teisę sudaryti šias sutartis iki spalio 1 d. Tokia pensijų kaupimo sutartis įsigalioja ir pensijų įmokos pradedamos skaičiuoti nuo kitų metų sausio 1 d., jeigu pensijų kaupimo sutartis norminių teisės aktų nustatyta tvarka buvo įregistruota Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos administruojamame pensijų kaupimo dalyvių ir pensijų kaupimo sutarčių registre.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, Žin., 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

Nr. [IX-2255](#), 2004-06-01, Žin., 2004, Nr. 96-3522 (2004-06-19), i. k. 1041010ISTA0IX-2255

3. Dalyviai turi teisę laisvai pasirinkti pensijų kaupimo bendrovę. Vienu metu dalyvis gali turėti pensijų sąskaitą, kurioje kaupiama šio Įstatymo nustatyta pensijų įmoka, tik vienoje pensijų kaupimo bendrovėje. Jeigu dalyvis pereina į kitą pensijų kaupimo bendrovę, jo pensijų sąskaita buvusioje pensijų kaupimo bendrovėje uždaroma, o joje sukauptos lėšos pervedamos į kitoje bendrovėje atidarytą pensijų sąskaitą.

4. Dalyviai turi teisę įstatymų nustatyta tvarka pereiti į kitą pensijų kaupimo bendrovę, išskyrus pirmuosius trejus metus nuo pirmosios pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimo. Administravimo išlaidų, susijusių su perėjimu iš vienos bendrovės į kitą, atlyginimo tvarką

reglamentuoja Pensijų kaupimo įstatymas. Pensijų kaupimo sutartis negali būti nutraukta tol, kol nesudaryta sutartis su kita pensijų kaupimo bendrove, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus. Perėjimas neribojamas pensijų kaupimo bendrovės reorganizavimo, bankroto ir likvidavimo atvejais.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, *Žin.*, 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

Nr. [IX-2255](#), 2004-06-01, *Žin.*, 2004, Nr. 96-3522 (2004-06-19), i. k. 1041010ISTA0IX-2255

4 straipsnis. Pensijų įmoka

1. Pensijų įmokos dydis 2004 metais yra 2,5 procento, 2005 metais – 3,5 procento, 2006 metais – 4,5 procento, 2007 ir 2008 metais – 5,5 procento, 2009 ir 2010 metais – 3 procentai, nuo 2011 metų – 5,5 procento dalyvių pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-149](#), 2009-01-15, *Žin.*, 2009, Nr. 6-160 (2009-01-17), i. k. 1091010ISTA00XI-149

2. Bendrasis valstybinio socialinio draudimo įmokos tarifas šio straipsnio nustatytos pensijų įmokos dydžiu nedidindamas.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, *Žin.*, 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

3. Nuo asmenų, kurie gauna pajamas iš sporto veiklos, asmenų, kurie gauna pajamas iš atlikėjo veiklos, asmenų, kurie gauna pajamas pagal autorines sutartis, bei savarankiškai dirbančių asmenų, kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme, gautų pajamų, nuo kurių 2009 ir 2010 metais Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka priskaičiuotos sumažintos privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokos, pensijų įmokos dydis 2009 metais yra 1 procentas, 2010 metais – 2 procentai.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XI-149](#), 2009-01-15, *Žin.*, 2009, Nr. 6-160 (2009-01-17), i. k. 1091010ISTA00XI-149

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-169](#), 2009-02-17, *Žin.*, 2009, Nr. 25-971 (2009-03-05), i. k. 1091010ISTA00XI-169

4. Pensijų įmokos už asmenis, draudžiamus valstybės biudžeto lėšomis, neskaičiuojamos ir nemokamos.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XI-149](#), 2009-01-15, *Žin.*, 2009, Nr. 6-160 (2009-01-17), i. k. 1091010ISTA00XI-149

5 straipsnis. Kaupiamosios pensijų išmokos

1. Teisę gauti pensijų išmoką iš pensijų kaupimo bendrovių dalyviai įgyja sulaukę senatvės pensijos amžiaus, nustatyto Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymu.

2. Pensijų išmokos, mokamos iš asmens sukaupto pensijų turto, gali būti periodinė pensijų išmoka, anuitetas ar vienkartinė pensijų išmoka. Šių išmokų mokėjimo sąlygas nustato įstatymai. Anuitetus iš asmens sukaupto pensijų turto moka gyvybės draudimo bendrovės.

3. Jeigu pensijų įmokų kaupimo laikotarpiu dalyvis miršta, asmeninėje pensijų sąskaitoje apskaičiuotos lėšos paveldimos Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, *Žin.*, 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

6 straipsnis. Valstybinio socialinio draudimo ir kaupiamųjų pensijų išmokų santykis

1. Dalyviams valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų dydis Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyta tvarka proporcingai mažinamas, atsižvelgiant į pensijų kaupimui skirtą valstybinio socialinio draudimo įmokos dalį. Už laikotarpį, kurį asmuo nebuvo pensijų kaupimo dalyvis, valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dydis jam nemažinamas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, Žin., 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

2. Asmenims, nebuvusiems pensijų kaupimo dalyviais, valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų dydis bei paskirtų valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų dydis nemažinamas.

7 straipsnis. Pensijų kaupimo sistemos administravimas ir priežiūra

1. Valstybinio socialinio draudimo įmokos, kurių sudedamoji dalis yra pensijų įmoka, draudėjų apskaičiuojamos ir pervedamos į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą įstatymų nustatyta tvarka.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, Žin., 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

2. Dalyvių įskaitą tvarko ir pensijų įmokas į dalyvių pasirinktas pensijų kaupimo bendroves Vyriausybės nustatyta tvarka pveda Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos. Pensijų kaupimo bendrovės privalo įstatymų nustatyta tvarka pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigoms apie sudarytas ir nutrauktas pensijų kaupimo sutartis.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-2541](#), 2004-11-04, Žin., 2004, Nr. 171-6301 (2004-11-26), i. k. 1041010ISTA0IX-2541

3. Valdymo įmonių pensijų kaupimo veiklos valstybinę priežiūrą įstatymų nustatyta tvarka atlieka Vertybinių popierių komisija. Gyvybės draudimo įmonių pensijų kaupimo veiklos valstybinę priežiūrą įstatymų nustatyta tvarka atlieka pagal Draudimo įstatymą draudimo veiklos priežiūrą vykdanči institucija (toliau – draudimo priežiūros institucija).

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, Žin., 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

4. Atskaitymų iš pensijų turto pensijų kaupimo bendrovės naudai struktūrą ir apribojimus nustato įstatymai.

5. Pensijų kaupimo bendrovių veiklą prižiūrinčios institucijos įstatymų nustatyta tvarka turi teikti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai informaciją apie pensijų kaupimo veiklą.

6. Atliekant pensijų kaupimo bendrovių priežiūrą, šiame straipsnyje nurodytos institucijos turi keistis joms prieinama informacija Vyriausybės nustatyta tvarka.

8 straipsnis. Pensijų kaupimo bendrovių veiklos saugumo užtikrinimo priemonės

1. Pensijų kaupimo bendrovės finansinę veiklą turi kasmet patikrinti audito įmonė.

2. Pensijų kaupimo bendrovė privalo pateikti atitinkamai Vertybinių popierių komisijai ar draudimo priežiūros institucijai ir viešai skelbti savo veiklos ir finansinės būklės ataskaitas šių institucijų nustatyta tvarka.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, Žin., 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

3. Pensijų kaupimo bendrovė privalo ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus pranešti kiekvienam dalyviui apie jo asmeninėje pensijų sąskaitoje apskaičiuoto pensijų turto dydį. Bendrovė privalo sudaryti sąlygas dalyviui pagal pareikalavimą gauti informaciją apie savo pensijų kaupimo sąskaitos būklę, lėšų investavimo strategiją ir pagal ją gautą investicinę grąžą bei bendrovės finansinės veiklos audito išvadas.

4. Pensijų kaupimo bendrovės likvidavimo dėl bankroto atveju kiti bendrovės kreditoriai (ne dalyviai) neturi teisės nukreipti išieškojimo į pensijų turtą.

5. Pensijų kaupimo bendrovė pensijų turtą sudarančias pinigines lėšas ir vertybinius popierius privalo saugoti įstatymų nustatyta tvarka.

6. Pensijų turtas gali būti investuojamas tik laikantis įstatymų nustatytų diversifikavimo reikalavimų bei investavimo apribojimų, kuriais siekiama sumažinti investicijų rizikingumą ir užtikrinti jų likvidumą.

7. Pensijų kaupimo bendrovė, garantuojanti dalyviams tam tikrą pajamingumą, privalo Pensijų kaupimo įstatymo nustatyta tvarka sudaryti techninius atidėjimus ar formuoti garantijų rezervą šiems įsipareigojimams užtikrinti.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, Žin., 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

8. Neteko galios nuo 2003-07-30.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, Žin., 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

9 straipsnis. Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų trūkumo finansavimas

Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų trūkumas, atsiradęs dėl šio Įstatymo įgyvendinimo, gali būti finansuojamas Valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo nustatyta tvarka iš lėšų, gautų pardavus valstybės turtą, taip pat valstybės biudžeto lėšų ir kitų finansavimo šaltinių. Šie asignavimai Valstybinio socialinio draudimo fondui nustatomi kasmet tvirtinant Valstybinio socialinio draudimo fondo ir valstybės biudžetus.

10 straipsnis. Baigiamosios nuostatos

1. Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

2. Pensijų įmokos apskaičiuojamos ir pervedamos į dalyvių pasirinktas pensijų kaupimo bendroves nuo 2004 m. sausio 1 d.

3. Vyriausybė iki 2003 m. gegužės 1 d. parengia ir pateikia Seimui su šiuo Įstatymu susijusių įstatymų pakeitimus bei įstatymą, reglamentuojantį valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimą.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, Žin., 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1708

Lietuvos Respublikos pensijų sistemos reformos įstatymo, Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo, Draudimo įstatymo, Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2255](#), 2004-06-01, Žin., 2004, Nr. 96-3522 (2004-06-19), i. k. 1041010ISTA0IX-2255

Lietuvos Respublikos pensijų sistemos reformos įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2541](#), 2004-11-04, Žin., 2004, Nr. 171-6301 (2004-11-26), i. k. 1041010ISTA0IX-2541

Lietuvos Respublikos pensijų sistemos reformos įstatymo, Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo, Pensijų kaupimo įstatymo pakeitimo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-149](#), 2009-01-15, Žin., 2009, Nr. 6-160 (2009-01-17), i. k. 1091010ISTA00XI-149
Lietuvos Respublikos pensijų sistemos reformos įstatymo 4 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-169](#), 2009-02-17, Žin., 2009, Nr. 25-971 (2009-03-05), i. k. 1091010ISTA00XI-169
Lietuvos Respublikos pensijų sistemos reformos įstatymo 4 straipsnio pakeitimo įstatymas